

Για το όνομα των μειονοτικών συλλόγων της Θράκης

6.5.2008

Κωνσταντίνος Τσιτσελίκης

Επίκουρος καθηγητής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

kt@uom.com

Τους τελευταίους μήνες σε τρεις ελληνικές υποθέσεις (*Τουρκική Ένωση Ξάνθης, Πολιτιστικός Σύλλογος Τούρκων Γυναϊκών Ροδόπης, Σύλλογος νεολαίας μειονότητας Έβρου*) το ΕΔΔΑ τερμάτισε μια πολυετή δικαστική διαμάχη σχετικά με το δικαίωμα σύστασης μειονοτικών συλλόγων με εθνικό προσδιορισμό (βλ. «τουρκικός») ή χωρίς καθόλου προσδιορισμό (χωρίς το όρο «μουσουλμανική μειονότητα»). Το χρονικό της επίμονης μη έγκρισης των καταστατικών από τα ελληνικά δικαστήρια ακυρώθηκε από το Δικαστήριο του Στρασβούργου με απλό νομικό συλλογισμό και προβλέψιμη εφαρμογή της νομολογίας του: δεν νοείται σε μια δημοκρατική κοινωνία ο προληπτικός περιορισμός του δικαιώματος, ούτε ότι η αναφορά σε εθνικό προσδιορισμό συνεπάγεται κίνδυνο για μια δημοκρατική κοινωνία. Αντίστροφα, όπως λέει ορθά το ΕΔΔΑ, το κράτος οφείλει να προστατεύει την έκφραση ιδεών, ακόμα και εάν αυτές προκαλούν ή σοκάρουν την κοινωνία. Δυστυχώς η ελληνική δικαιοσύνη προτίμησε για άλλη μια φορά (βλ. παλαιότερες υποθέσεις *Στέγη Μακεδονικού Πολιτισμού, Ουράνιο Τόξο*) να μην λύσει ένα απλό νομικό ζήτημα αλλά να το εξετάσει υπό το πρίσμα της *ειδικής και εξαιρετικής κατάστασης*.

Η απώθηση στον «Ευρωπαϊό δικαστή» της επίλυσης νομικών ζητημάτων που αφορούν μειονοτικά θέματα ενοχοποιεί τον ελεγκτικό και δικαιοδοτικό μηχανισμό του Στρασβούργου ως «μη γνωρίζοντα την ειδική κατάσταση που έχουμε στην Ελλάδα» και συντηρεί τις νομικο-πολιτικές επιφυλάξεις του εγχώριου εθνικού λόγου ώστε ενδεχομένως να επανέλθει διορθωτικά. Η συντήρηση ενός συμβολικού ζητήματος ως προς την ονομασία της μειονότητας της Θράκης, η οποία παραβλέπει εξόφθαλμα κοινωνικές πραγματικότητες, φορτίζει πολιτικά ένα θέμα και το καθιστά «πρόβλημα» σε βάρος των δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου. Εξάλλου, η εργαλειακή χρήση του δικαίου υπηρέτησε επί 20ετία και πλέον το κυνήγι μαγισμών για το όνομα, όπως υπαγορεύτηκε από την κυρίαρχη ρητορική και επέβαλε την λογική της *εύπλαστης δικαιοταξίας* και ενός κράτους δικαίου που συγκροτείται σε συνάρτηση με το *εθνικό συμφέρον*. Έτσι, η εμμονή της παρέκκλισης δημιουργεί ένα *παράδειγμα* το οποίο ανά πάσα στιγμή μπορεί να ενεργοποιηθεί και να εφαρμοστεί σε οποιαδήποτε ομάδα πολιτών η οποία για «ειδικούς λόγους» μπορεί να υποβάλλεται στο καθεστώς μιας εξαιρετικής ερμηνευτικής που ενίοτε μάλιστα νομιμοποιείται από τα δικαστήρια.

Από την άλλη πλευρά η «ειδική» αυτή κατάσταση εδώ και δεκαετίες τροφοδοτεί τον τουρκικό εθνικισμό στους κόλπους της μειονότητας και ευνοεί ένα πλέγμα πελατειακών σχέσεων, αγκυλώσεων και εξαρτήσεων από την κυρίαρχη θρησκευτική και τμήμα της πολιτικής της ηγεσίας, καθώς και από την εξωτερική πολιτική της Τουρκίας. Οι ιδεολογικές, νομικές και πολιτικές επιπλοκές που ενυπάρχουν στα μειονοτικά πράγματα της Θράκης κάποτε ίσως υποχωρήσουν και θα γίνουν ασήμαντες. Με την προϋπόθεση ότι ο κοινωνικός προβληματισμός θα κατισχύσει του «εθνικού συμφέροντος» ένθεν και ένθεν.